

European Commission against Racism and Intolerance
Commission européenne contre le racisme et l'intolérance

nieoficjalne tłumaczenie przygotowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych

CRI(2013)23

Wersja polska

Version polonais

Polish version

**KONKLUZJE
EUROPEJSKIEJ KOMISJI PRZECIWKO RASIZMOWI I NIETOLERANCJI
NA TEMAT IMPLEMENTACJI REKOMENDACJI WOBEC POLSKI
BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM
PROCEDURY TYMCZASOWEGO PRZEGLĄDU**

PRZYJĘTE 20 MARCA 2013 r.¹

¹ Jakiegokolwiek wydarzenia, które miały miejsce po dniu 14 września 2012 r., tj. po dacie otrzymania odpowiedzi władz polskich na zapytanie ECRI w przedmiocie środków przedsięwziętych w celu implementacji rekomendacji wybranych do tymczasowego przeglądu, nie są uwzględnione w niniejszej analizie.

Sekretariat ECRI
Dyrekcja Generalna II – Demokracja
Rada Europy
F-67075 Strasburg Cedex
Tel.: +33 (0) 388 41 29 64
Fax.: +33 (0) 388 41 39 87
E-mail: ecri@coe.int

www.coe.int/ecri

WSTĘP

W ramach czwartej rundy monitoringowej ECRI wprowadzono nowy proces przeglądu tymczasowego (*interim follow-up*) w odniesieniu do kilku szczegółowych zaleceń zawartych w każdym z raportów ECRI adresowanych do poszczególnych państw.

W związku z powyższym i zgodnie z wytycznymi dla czwartej rundy monitoringowej prowadzonej przez ECRI w odniesieniu do poszczególnych państw, które przedstawiono do wiadomości Komitetu Delegatów Ministrów w dniu 7 lutego 2007 r.², nie później niż na dwa lata od opublikowania każdego raportu, ECRI wystosowuje do danego Rządu komunikację z zapytaniem o działania podjęte w sprawie szczegółowych zaleceń, w stosunku do których wnioskowano o priorytetową reakcję.

Jednocześnie ECRI we własnym zakresie gromadzi wszelkie istotne informacje. Na podstawie tych informacji i odpowiedzi udzielonej przez Rząd, ECRI opracowuje swoje konkluzje na temat sposobu zastosowania się do jej zaleceń.

Należy zwrócić uwagę, że konkluzje te odnoszą się jedynie do szczególnych zaleceń wybranych do przeglądu tymczasowego i nie mają na celu przedstawienia wyczerpującej analizy wszelkich działań przedsięwziętych w walce z rasizmem i nietolerancją przez dane państwo.

² CM/Del/Dec(2007)986/4.1

1. W swoim raporcie na temat Polski (czwarty cykl monitoringu), opublikowanym w dniu 15 czerwca 2010 r., ECRI zaleciła, aby Rząd możliwie pilnie skierował do Parlamentu projekt kompleksowych przepisów antydyskryminacyjnych, w oparciu o Zalecenie Polityki Ogólnej nr 7. Odpowiedzialność za tę inicjatywę ustawodawczą powinna spoczywać „na barkach” jednej instytucji rządowej, która powinna prowadzić konsultacje z organizacjami pozarządowymi.

Władze Polski poinformowały ECRI, że Ustawa w sprawie wdrożenia niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (dalej ustawa antydyskryminacyjna - UAD) została uchwalona i weszła w życie z dniem 1 stycznia 2011 roku.

Ustawa zakazuje dyskryminacji z uwagi na dziesięć wymienionych przesłanek (art. 1 UAD), mianowicie: płeć, rasa, pochodzenie etniczne, narodowość, religia, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientacja seksualna, oraz wyłącza spod zastosowania dziewięć obszarów życia (art. 5 UDA), podczas gdy Konstytucja w artykule 32 § 2 nie zawiera takich ograniczeń: "Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny"

ECRI odnotowuje z żalem, że ustawa nie zakazuje dyskryminacji ze względu na język i obywatelstwo. Zauważa również, że w niektórych dziedzinach życia ustawa zakazuje dyskryminacji z czterech powodów: płci, rasy, pochodzenia etnicznego lub narodowości, podczas gdy w innych czyni to z trzech powodów: rasy, pochodzenia etnicznego i narodowości – w rezultacie wyłączając religię (por. Zalecenie Polityki Ogólnej nr 7).

Generalnie, ECRI z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie UAD, ale uważa, że ustawa wymaga poprawy. Między innymi, ustawa powinna zobowiązywać władze publiczne do promowania równości i zapobiegania dyskryminacji w wykonywaniu ich funkcji (por. Zalecenie Polityki Ogólnej nr 7). ECRI w związku z tym stwierdza, że zalecenie zostało częściowo zrealizowane.

2. W swoim raporcie na temat Polski (czwarty cykl monitoringu) ECRI zaleciła, by władze zapewniły powierzenie niezależnemu organowi wszelkich uprawnień, które powinien mieć organ wyspecjalizowany w zwalczaniu rasizmu i dyskryminacji rasowej³ zgodnie z Zaleceniami ECRI w sprawie Polityki Ogólnej nr 2 i 7.

Władze Polski poinformowały ECRI, że artykuł 18 UAD powierza zadanie „realizacji zasady równego traktowania” Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Pełnomocnikowi Rządu ds. Równego Traktowania. Zgodnie z przekazanymi informacjami, Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania, między innymi: opracowuje i ocenia projekty ustaw, dokonuje analizy

³ Zgodnie z Zaleceniem nr 7 dotyczącym Ogólnej Polityki ECRI ws. prawodawstwa krajowego dotyczącego zwalczania rasizmu i dyskryminacji rasowej, dyskryminacja rasowa rozumiana jest jako jakiegokolwiek zróżnicowane traktowanie oparte na takich podstawach, jak „rasa”, kolor skóry, język, religia, obywatelstwo, bądź pochodzenie narodowe lub etniczne, które nie ma obiektywnego i rozsądnego usprawiedliwienia.

i oceny rozwiązań prawnych i monitoruje sytuację w zakresie stosowania zasady równego traktowania (art. 21 UAD). Jednak, jak zauważyła już wcześniej ECRI, Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania nie jest organem niezależnym.⁴

ECRI została również poinformowana, że Rzecznik Praw Obywatelskich zajmuje się skargami, prowadzi badania spraw, wszczyna i uczestniczy w postępowaniach sądowych, przeprowadza analizy, udziela porad innym instytucjom publicznym, przedstawia propozycje legislacyjne, prowadzi kampanie i współpracuje z organizacjami pozarządowymi (patrz § 24 Zalecenia Polityki Ogólnej nr 7). Jednak Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest organem właściwym dla rozpatrywania sporów między podmiotami prywatnymi, nawet w przypadkach dyskryminacji rasowej.

W świetle przedstawionych informacji, Rzecznik Praw Obywatelskich utworzył Wydział Prawa Antydyskryminacyjnego. Niemniej jednak, Rzecznikowi nie przydzielono żadnego dodatkowego wsparcia finansowego w celu wykonywania nowych zadań. ECRI została poinformowana, że tylko czterech pracowników zapewnia pomoc ofiarom wszelkich form dyskryminacji oprócz wykonywania wszystkich innych nowych zadań. Biorąc pod uwagę obowiązki Rzecznika Praw Obywatelskich, ECRI uważa, że zasoby ludzkie i finansowe Biura Rzecznika są niewystarczające. Rzecznik Praw Obywatelskich powinien angażować więcej środków w zwalczanie rasizmu i dyskryminacji rasowej, aby być w stanie realizować wszystkie zadania, które powinny być powierzone niezależnemu wyspecjalizowanemu organowi zgodnie z Zaleceniami Polityki Ogólnej nr 2 i 7.

ECRI uważa zatem, że jej zalecenie zostało częściowo zrealizowane.

3. W swoim raporcie na temat Polski (czwarty cykl monitoringu) ECRI zaleciła, by władze zachęciły Polski Związek Piłki Nożnej do opracowania, wraz z klubami piłkarskimi, kodeksu postępowania, który odnosiłby się między innymi, do problemu rasizmu kibiców. Co więcej, władze powinny zwiększyć wysiłki w celu podnoszenia świadomości niebezpieczeństwa rasizmu w sporcie.

Władze Polski poinformowały ECRI, że prace nad "kodeksem postępowania", który odnosiłby się do stadionów piłkarskich, zostały rozpoczęte i będą kontynuowane. Władze poinformowały ponadto, że Ministerstwo Sportu i Turystyki (MSIT) przeprowadziło dwie edycje ogólnopolskiej konferencji we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Równego Traktowania oraz Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także kampanię promocyjną we współpracy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich. Władze stwierdziły, że działania te doprowadziły do przyjęcia przez dyrektorów większości związków

⁴ § 36 Czwartego raportu ECRI dotyczącego Polski

sportowych, w tym przez Polski Związek Piłki Nożnej (PZPN), w dniu 2 grudnia 2010 r. deklaracji "Nie dla rasizmu w sporcie".

Władze ponadto poinformowały, że MSIT wdrożyło środki zapobiegawcze obejmujące warsztaty dla trenerów i instruktorów, zwłaszcza tych, którzy pracują z dziećmi i młodzieżą, na temat przeciwdziałania rasizmowi w sporcie. Pozostałe podjęte działania to organizacja konferencji, dystrybucja przewodnika "Jak walczyć z rasizmem", współpraca ze Stowarzyszeniem „Nigdy Więcej”, które realizuje kampanię "Wykopmy Rasizm ze Stadionów", wdrożenie Programu Odpowiedzialności Społecznej UEFA EURO 2012, którego celem jest budowanie postaw otwartości, tolerancji i współpracy, w tym przeciwdziałanie rasizmowi oraz działania w ramach Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych.

Ponadto PZPN przyjął uchwałę, która zabrania prezentowania totalitarnych, faszystowskich, anarchistycznych i rasistowskich symboli i innych materiałów nawołujących do nietolerancji lub ksenofobii. PZPN opublikował także broszurę zatytułowaną "Vademecum Bezpieczeństwa na obiektach piłkarskich w Polsce", zawierającą listę znaków i symboli graficznych oraz ich znaczenie, stosowanych przez pseudokibiców.

ECRI wyraża zadowolenie z rozwoju sytuacji i działań władz. Jednakże wyraża zaniepokojenie utrzymującymi się incydentami rasistowskimi na polskich imprezach sportowych i przypomina, że kodeks postępowania nie został opracowany. ECRI zwraca uwagę na swoje Zalecenie Polityki Ogólnej nr 12. Dlatego też ECRI stwierdza, że zalecenie zostało częściowo zrealizowane.